

مهدویت

صالح بن محمد

پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

: عالی نژاد، صمد، ۱۳۵۰ -

: مهدویت / صمد عالی نژاد؛ ناظر علمی سیدقوام الدین حسینی سیاهکلرودی؛ ویراستار مهدی خلیلیان؛
[با همکاری] پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع).

مشخصات نشر

: تهران: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی آجا: سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران،
معاونت تربیت و آموزش، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری

: ۲۰۰ ص: ۱۴ × ۲۱ س. م.

شابک

: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۹۷-۹۰-۶ ریال: ۹۰۰۰۰

: فیا

وضعیت فهرست‌نویسی

: مهدویت

موضوع

: محمدین حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵ق. - - غیبت

موضوع

: مهدویت - انتظار

موضوع

: خلیلیان، مهدی، ۱۳۴۴ -، ویراستار

شناسه افزوده

: سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران. معاونت تربیت و آموزش

شناسه افزوده

: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی آجا

شناسه افزوده

: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (ع)

شناسه افزوده

: ۱۳۹۵ / ۲۲۴ع BP

ردیابی نسخه

: ۲۹۷/۴۶۲

رده‌بندی دیویی

: ۴۲۱۴۱۵

شماره کتابخانه ملی

مهدویت (دورهٔ عالی رسته)

- تهیه کننده: پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق (علیه السلام)
- نویسنده: صمد عالی نژاد
- ناظر علمی: سیدقوام الدین حسینی سیاهکلرودی
- سروراستار: حسین قاسم حمزه
- ویراستار: مهدی خلیلیان
- ناظر نهایی: علی عرب‌پور
- ناظر سازمانی: علی جباری فیروزجاء
- واپایش نهایی: سیدعلی یار افشارپور
- صفحه آرا: علی نصیرمحمدی
- طرح جلد: مصطفی زینلی
- نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۵
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- بها: ۹۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۲۹۷-۹۰-۶
- ناشر: انتشارات سازمان عقیدتی سیاسی آجا (با همکاری معاونت تربیت و آموزش ساعس آجا)
- لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران

نشانی: تهران، خیابان شهید قدوسی، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران

معاونت تربیت و آموزش، صندوق پستی ۳۳۹۸ - ۱۶۷۶۵

تلفن: ۸۱۹۵۲۴۰۷ / دورنگار: ۵۰۰۱ - ۸۸۴۰

فهرست مطالب

۱۳	 مقدمه
----	-------------

درس اول: امامت

۱۴	 مفهوم امام و امامت
۱۵	 فلسفه و ضرورت امامت
۱۶	 ادله عقلی
۱۷	 ادله نقلی
۱۹	 شرایط امامت
۱۹	 عصمت
۲۰	 افضلیت
۲۰	 اعلییت
۲۱	 نصب الهی
۲۲	 امامان دوازده گانه

درس دوم: مهدویت

۲۵	 موعود در ادیان
۲۶	 مهدویت در قرآن
۲۸	 مهدویت در روایات
۲۸	 حضرت مهدی علیه السلام در روایات شیعه
۳۰	 حضرت مهدی علیه السلام در روایات اهل سنت

درس سوم: آثار شناخت و اعتقاد به مهدویت

۳۶	 آثار شناخت مهدویت
۳۶	 ۱. نجات از گمراهی

۳۷	۲. نجات از مرگ جاهلی
۳۸	۳. بهره‌مندی از فیض جهاد
۳۹	آثار اعتقاد به مهدویت
۴۰	۱. خودسازی
۴۰	۲. امیدواری
۴۱	۳. هدایتگری
۴۲	۴. زمینه‌سازی
۴۳	۵. مادی‌نگی نظامی

درس چهارم: غیبت امام زمان (عج) و فلسفه آن

۴۷	الف. غیبت
۴۷	مفهوم غیبت
۴۷	انواع غیبت
۴۹	طول غیبت
۵۱	کیفیت غیبت
۵۳	ب. فلسفه غیبت امام زمان (عج)
۵۳	۱. آماده نبودن جامعه جهانی برای پذیرش حق حشر
۵۴	۲. آماده نبودن شیعیان
۵۵	۳. به گردن نداشتن بیعت
۵۵	۴. بیم از کشته شدن
۵۶	۵. آزمایش مردم

درس پنجم: فواید و آثار وجودی امام در زمان غیبت

۵۹	۱. بقای آسمان و زمین
۶۰	۲. سبب نعمت
۶۱	۳. دفع بلا
۶۲	۴. ایمنی از اعدا
۶۲	۵. تقدیر و تدبیر
۶۳	۶. نظارت
۶۳	۷. دعا برای مؤمنان
۶۴	۸. هدایت باطنی
۶۵	۹. گشایش امور

درس ششم: فرهنگ انتظار ۱

۶۸	مفهوم انتظار
----	--------------

۶۹	انواع انتظار
۶۹	۱. انتظار سازنده
۷۰	۲. انتظار ویرانگر
۷۱	جایگاه انتظار
۷۲	۱. انتظار؛ حلقه اتصال شیعه با امام معصوم ع
۷۲	۲. انتظار؛ معیار ارزش انسان ها
۷۳	۳. انتظار؛ عامل پویایی و سازندگی فرد و جامعه
۷۳	آثار انتظار
۷۳	۱. خودسازی فردی
۷۴	۲. اصلاحات اجتماعی
۷۴	۳. امیدوار

درس هفتم: فرهنگ انتظار ۲

۷۶	الف. جایگاه منتظر
۷۶	۱. گرامی ترین و برترین
۷۷	۲. بندگان حقیقی
۷۷	۳. مجاهد و رزمنده
۷۸	۴. شهید راه خدا
۷۹	ب. بایسته های منتظران
۷۹	۱. خداشناسی
۸۰	۲. امام شناسی
۸۰	۳. مهدی شناسی
۸۱	۴. ایمان و باور
۸۲	۵. محبت و مهرورزی
۸۳	۶. ولایت مداری

درس هشتم: زمینه سازی ظهور

۸۶	عوامل زمینه ساز
۸۷	ویژگی های زمینه سازان
۸۸	۱. معرفت افزایی
۸۸	۲. تقویت ایمان و باور افزایی
۸۸	۳. مهر افزایی
۸۸	۴. دین داری و پرهیزکاری

۵. پایداری و صبر در مشکلات ۸۹
 ۶. تعظیم و تکریم ۹۱
 ۷. انس با اذکار مهدوی ۹۳

درس نهم: غیبت کبرا و نیابت عام ۱

- نیابت عام ۹۸
 ولایت فقیه ۱۰۰
 مفهوم ولایت فقیه ۱۰۰
 ائمه ولایت فقیه ۱۰۱

درس دهم: غیبت کبرا و نیابت عام ۲

- وظایف ولی آئینه ۱۰۸
 اختیارهای ولی قسبه ۱۱۴
 ولایت محدود، یا مطلق ۱۱۵
 رابطه مردم با ولایت فقیه مرجع ۱۱۷
 وظیفه مردم درباره ولایت فقیه ۱۱۹

درس یازدهم: نشانه‌های ظهور

- ظهور ۱۲۲
 نشانه‌های ظهور ۱۲۳
 انواع نشانه‌ها ۱۲۴
 ۱. نشانه‌ها از جهت اوضاع جهان ۱۲۴
 ۲. نشانه‌ها از جهت زمان وقوع ۱۲۵
 ۳. نشانه‌ها از جهت حتمیت وقوع ۱۲۶

درس دوازدهم: یاران امام زمان علیه السلام

- منزلت یاری و یاران مهدی علیه السلام ۱۳۴
 یاران مهدی علیه السلام و شمار آنان ۱۳۶
 یاران خاص و ویژگی‌های آنان ۱۳۸
 ۱. پیراستگی از عیب و نقص ۱۳۸
 ۲. برگزیدگان الهی ۱۳۸
 ۳. حضور در اولین لحظه ظهور ۱۳۸
 ۴. قدرت ویژه ۱۳۹
 ۵. نخستین بیعت کنندگان ۱۴۰
 ۶. دارای دل‌های بولادین و هیبتی بی نظیر ۱۴۱

۱۴۲	یاران عام و ویژگی های آنان
۱۴۳	۱. خداشناسی و خداپاوری
۱۴۳	۲. عبادت و بندگی
۱۴۴	۳. زهد و سادگی
۱۴۴	۴. شهادت طلبی
۱۴۵	۵. فرمان برداری و ولایت مداری

درس سیزدهم: انحراف از مهدویت

۱۴۹	باب
۱۴۹	عالی محمد شیرازی
۱۴۹	عزیمت به بوشهر
۱۵۰	اعای بیت
۱۵۱	ادعای نبوت
۱۵۱	عاقبت کار باب
۱۵۲	بهاییه
۱۵۳	تأسیس بهائیت
۱۵۳	جانشینان بهاء
۱۵۴	مرام و عقیده بهائیت
۱۵۷	انجمن حجتیه
۱۵۸	شکل گیری انجمن حجتیه
۱۶۰	انحراف انجمن حجتیه
۱۶۰	عقاید انجمن حجتیه
۱۶۱	تعطیلی انجمن حجتیه

درس چهاردهم: آسیب شناسی مهدویت

۱۶۵	مهم ترین آسیب های مهدویت
۱۶۵	۱. برداشت های انحرافی از مقوله انتظار
۱۶۸	۲. افراط و تفریط در ارائه چهره مهر و قهر از امام عصر علیه السلام
۱۶۹	۳. طرح مباحث غیر ضروری
۱۶۹	۴. شتاب زدگی و تعجیل
۱۷۰	۵. تعیین وقت ظهور
۱۷۱	۶. تطبیق نادرست نشانه های ظهور
۱۷۲	۷. ملاقات گرایی
۱۷۳	شیوه های رویارویی با آسیب های مهدویت

درس پانزدهم: دشمن شناسی مهدویت

۱۷۵	ضرورت دشمن شناسی
۱۷۶	عوامل دشمنی
۱۷۶	۱. جهل و بی اطلاعی
۱۷۷	۲. تعصب بیجا
۱۷۷	۳. دنیاخواهی
۱۷۸	۴. روحه استکباری
۱۷۹	اسیر دشمن در مقابل مهدویت
۱۸۰	۱. انکار مهدویت
۱۸۰	۲. تجربه
۱۸۱	۳. تخریب
۱۸۲	۴. جایگزین سازی
۱۸۲	شیوه های رویارویی با دشمن
۱۸۳	۱. تبیین حقیقت مهدویت
۱۸۴	۲. تعمیق باورها با رویکردی عالمگیر
۱۸۴	۳. مرزبانی فکری، فرهنگی
۱۸۵	۵. رسواسازی فرقه ها و جریان های انحرافی

درس شانزدهم: رجعت

۱۸۶	مفهوم شناسی رجعت
۱۸۷	اعتقاد به رجعت
۱۸۸	رجعت و دیدگاه های گوناگون
۱۸۸	۱. رجعت یعنی بازگشت دولت، نه اشخاص
۱۸۸	۲. رجعت یعنی بازگشت اشخاص به دنیا
۱۸۹	رجعت از دیدگاه عقل
۱۹۰	رجعت در متون دینی
۱۹۰	۱. رجعت در آیات
۱۹۲	۲. رجعت در روایات
۱۹۳	۳. رجعت در دعاها و زیارت ها
۱۹۴	رجعت کنندگان
۱۹۸	کتابنامه

پیشگفتار

اصول عقاید و ارزش‌های بنیادی اسلام، پایه و اساس آیین حیات بخش اسلام است و در شکل‌گیری رفتار مسلمانان تأثیر بسزایی دارد. زیرا به طور کلی، رفتار انسان‌ها - خود آگاهانه - متأثر از اصول عقاید و به عبارت دیگر، جهان‌بینی آن‌ها است. از این رو، در اسلام استمرار و تثبیت نظام ارزشی و رفتاری اسلام، باید مبانی عقیدتی آن مورد بررسی قرار گیرد.

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران از خجسته‌نهادهای انقلابی است که رسالت عظیم نشر و گسترش معارف و ارزش‌های اسلامی و مکارم اخلاقی را در ارتش بر عهده دارد. یکی از راه‌های تحقق این مأموریت خطیر، از راه «آموزش» می‌باشد. از این رو، برای ارتقای نقش تربیتی اعتقادی - سیاسی کارکنان آجا، اعم از کادر و وظیفه، «تداوم آموزش» و «تداوم آموزش» اجتناب‌ناپذیر است.

از آنجا که مخاطبان آموزش‌های عقیدتی سیاسی به دو دسته پایور و وظیفه تقسیم می‌گردند بنابراین با توجه به سطح تحصیلات آنها، دوره‌های مختلفی برای ایشان اجرا می‌شود که عبارتند از:

۱. دوره‌های آموزشی کارکنان پایور: آموزش درجه‌داری (عمومی، تخصصی اولیه، تخصصی ثانویه و سرپرستی) و افسری (مقدماتی، عالی و دافوس).
 ۲. دوره‌های آموزشی کارکنان وظیفه: الف) دوره رزم مقدماتی. ب) دوره‌های حین خدمت که در سه سطح زیر دیپلم، دیپلم و فوق دیپلم و سانس و بالاتر انجام می‌پذیرد.

رایزرو، معاونت تربیت و آموزش س.ع.س آجا در راستای رفع نیازهای دانش و آشنایی با قوانین و مقررات موضوعه و ابلاغی در حوزه تربیت و آموزش، به‌ویژه نظام جامع تربیت و آموزش ستاد کل نیروهای مسلح و ارتش، اقدام به بازنگری و تدوین متون آموزش عقیدتی سیاسی در کلیه سطوح نموده است.

بر اساس تدبیر فرماندهی معظم د.س.و.ا مبنی بر استفاده از ظرفیت‌های پژوهشگاه امام صادق (ع)، معاونت تربیت و آموزش س.ع.س آجا، اقدام به تهیه سرفصل، برای دوره‌های مختلف آموزشی نمود. کار تدوین متون، به آن پژوهشگاه واگذار گردید که پس از بررسی و تصویب نهایی سرفصل‌ها، در کمیته‌ای علمی، مرکب از نمایندگان معاونت تربیت و آموزش آجا و کارشناسان پژوهشگاه، تدوین متن به نویسنده واگذار شده که در طول دوره تدوین و نگارش، متخصص موضوعی با عنوان ناظر علمی بر روند مرحله تدوین نظارت و اشراف داشته و پس از طی دوره یادشده، ناظران سازمانی و نهایی نیز متن را مورد نقد و اصلاح و تأیید قرار داده‌اند.

سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در راستای اجرای نظام جامع تربیت و آموزش نیروهای مسلح در حوزه آموزش‌های عقیدتی سیاسی، توجه خود را بر چند موضوع محوری متمرکز کرده است:

- آموزش قرآن (روخوانی، روان خوانی، ترجمه و مفاهیم، تفسیر)

- آموزش عقاید (توحید، عدل، نبوت، امامت، معاد)

- آموزش احکام

- آموزش اخلاق (اخلاق فردی، اجتماعی و سازمانی و....)

- آموزش مباحث سیاسی

- آموزش جهاد و دفاع

- آموزش تاریخ اسلام

- آموزش مدیریت اسلامی

بدیهی است متن پیش رو به دلیل محدودیت های ناشی از حجم و ساعت آموزش و تنوع موضوعات مرتبط، نمی تواند پاسخ گوی تمامی نیازها باشد، از این رو لازم است استاد محترم

۱. متن حاضر را اساس و مبانی آموزش ها قرار داده و بایان شیوا و خلافت ناشی از شغل استادی، کسب نمای آن را از منابع معتبر دیگر، تکمیل و نیازهای فراگیران را مرتفع سازند.

۲. نسبت به سؤالات مخاطبان که در چهار باب موضوعات آموزشی متن حاضر است نهایت دقت و توجه را معمول داشته و ضمن یاد آنگویی به آنها، موارد را به معاونت تربیت و آموزش س.ع.س آگاهانه پس به نیت تادر ویرایش و چاپ های بعدی متن از آنها بهره برداری شود.

۳. فراگیران را به سمت فهم و درک مطالب و نه حفظ آنها هدایت نمایند.

کتاب حاضر با عنوان مهدویت در موضوع مهدویت برای دوره عالی رسته ای آجاتدوین گردیده است.

در خاتمه معاونت تربیت و آموزش س.ع.س آجابر خود لازم می داند از نویسندۀ محترم این کتاب، جناب آقای حجت الاسلام صمد عالی نژاد، ناظران

محترم علمی، سازمانی و نهایی و سایر دست اندرکاران تدوین این متن، به ویژه مدیریت و مرکز تدوین متون آموزشی پژوهشگاه امام صادق (ع) نهایت سپاس و امتنان را بنماید.

از استادان، فراگیران و مسئولان اجرایی آموزش درخواست می شود دیدگاه های ارزشمند و تجربه های ارزنده خود را در مورد متن حاضر، به یکی از طرفین ذیل به این معاونت ارسال نمایند:

۱. شماره ۸۸ - ۰۱؛ شماره نمابر ۸۱۹۵۲۴۰۷ - ۰۲۱

۲. مکاتبه به شماره ۱۷۸۱۳ - ۸۸؛ تهران، چهارراه قصر، سازمان عقیدتی - سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران - سازمان شماره دو، معاونت تربیت و آموزش، مدیریت تهیه متون آموزش.

معاونت تربیت و آموزش
سازمان عقیدتی سیاسی آجا

اعتقادات بن مایه سعادت و شقاوت انسانند. اعتقاد به امامت از ویژگی کلام شیعی و لزوم وجود امام معصوم، در هر زمان، ضروری است. شیعه بر این باور است که پس از شهادت امام حسن عسکری علیه السلام امامت هرگز قطع نشد، بلکه به دست حضرت مهدی علیه السلام سپرده شد.

خورشید وجود ایشان، نابرجا مت الهی، از بدو تولد تا کنون در پرده غیبت بوده و هنگامی که جهان آماده حضور او شود، ظهور خواهند کرد.

چرایی غیبت، چیستی و چگونگی آن، آثار و بودی و اعتقاد به ایشان در زمان غیبت، وظیفه منتظران و زمینه سازان ظهور و ریت کی یاران، آسیب های پیش رو، چگونگی ظهور و نشانه های آن، از مهم ترین موضوعات مهدویت هستند که آگاهی از آن ها بر منتظران، به ویژه نیروهای رستگاری اسلامی ایران، لازم است.

دروس شانزده گانه پیش رو مجموعه ای از مهم ترین موضوعات مهدویت می باشد که برای آشنایی هر چه بیشتر فراگیران تدوین شده است. امید است در حد توان در گسترش فرهنگ مهدویت تلاش کرده و از بهترین یاورانش باشیم.